

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2016. év június hó 1. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I.r. vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.48/2015/15. számú ítéletét az I. r. vádlott tekintetében **megváltoztatja**.

A vádlott terhén megállapított hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette jogszabályi megjelölésénél a Btk. 248. § (1) bekezdésnél feltünteteti annak b) pontját.

A költségvetési csalás büntettének jogszabályi megjelöléséből mellőzi a Btk. 396. § (1) bekezdés b) pontjára utalást.

A büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőzi, és a vádlottat megrovásban részesíti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Budakörnyéki Járásbíróság a 2014. június 26. napján kihirdetett 2.B.1338/2004/203. számú ítéletével az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki hulladékgazdálkodás rendjének megsértésének büntetében (Btk.248. § (1) bekezdés, (2) bekezdés). Ezért 200 napi tétel, napi tételenként 15.000 forint, összesen 3.000.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi fogházra átváltoztatni. Ellenben a gondatlanságból elkövetett környezetkárosítás vétsége (Btk. 241. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulat b) pont), folytatólagosan, nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntette (Btk. 372. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont), 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont) és 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 346. § (3) bekezdés) miatt emelt vád alól e vádlottat felmentette.

A II. r. vádlottat az ellene számviteli fegyelem megsértésének vétsége (1978. évi IV. törvény 289. § a) és b) pont), valamint bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276. §) miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete a II. r. vádlott vonatkozásában a kihirdetése napján jogerőre emelkedett, míg ellene az ügyész az I. r. vádlott terhére részbeni felmentése miatt, bűnössége megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében, az I. r. vádlott és védője pedig felmentés céljából jelentett be fellebbezést.

A Pest Megyei Főügyészség a fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, az ítéleti tényállás I/2. és I/4. tényállási pontjai vonatkozásában a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása és súlyosítás céljából.

Indítványozta, hogy a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtassa meg, hogy a vádlott bűnösségét mondja ki további 2 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző költségvetési csalás bűntettében, valamint a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás vétségében, továbbá az I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést halmazati büntetésnek jelölje meg és a pénzbüntetés napi tételének összegét emelje fel, míg egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A fellebbezések folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. október 2. napján tartott nyilvános ülésen kihirdetett 1.Bf.48/2015/15. számú ítéletével a Budakörnyéki Járásbíróság ítéletét az I. r. vádlott tekintetében megváltoztatta.

A vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) és b) pont, (3) bekezdés a) pont) és sikkasztás vétségében (Btk. 372. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont). A pénzbüntetést halmazati büntetésül tekintette kiszabottnak, és kötelezte a vádlottat további 592.261 forint büntetőjogi költség megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a vádlottat számviteli fegyelem megsértésének vétsége miatt emelt vád alól is felmentettnek tekintette. Feltüntette az ítélet bevezető részében a 2014. április 8. napján tartott tárgyalási napot.

A Budapest Környéki Törvényszék ítélete ellen a vádlott és védője felmentés céljából jelentett be fellebbezést.

A védő a fellebbezését a Budapest Környéki Törvényszéknél 2015. október 12. napján előterjesztett beadványában írásban is indokolta.

Ebben védence elsőfokú eljárás során kifejtett azon védekezésével érvelt, miszerint az eljárás során veszélyes hulladéknak minősített beszáradt festékek felhasználásra szánt alapanyagok, és mint ilyenek, újrahasznosíthatóak. Erre figyelemmel álláspontja szerint úgy a jelenleg hatályos, mint a korábbi törvényi szabályozás értelmében a telepen fellelt anyagok hulladéknak azért nem minősültek, mert annak csak az tekinthető, amelytől a birtokosa meg akar válni, vagy amitől meg kell válnia, vagyis amit további használat, hasznosítás szempontjából már szükségtelennek tart.

Így mivel meglátása szerint a büntető tényállás valamennyi eleme hiányzik, nincs hulladék, nincs hulladékgazdálkodási tevékenység, azaz a vádlott bűnösségének megállapítására sem kerülhet sor.

A költségvetési csalás tekintetében az elsőfokú bíróság jogi okfejtését osztva fejtette ki, hogy miután a vádlott önellenőrzést hajtott végre, az adókülönbözetet és a bírságot is megfizette még azt megelőzően, hogy bármilyen eljárás indult volna ellene, következésképpen a költségvetést kár nem érte.

A sikkasztás tekintetében pedig azzal érvelt, hogy a vádlott a cég tevékenységi körébe tartozó kereskedelmi tevékenységet folytatott akkor, amikor egyes termékeket vásárolt, majd továbbértékesített. Ezért hiányzik az a törvényi feltétel, miszerint a rábízott dolgot eltulajdonította vagy azzal sajátjaként rendelkezett volna. Ez utóbbi tényállási elemet fogalminak is lehetetlennek minősítette, mivel a vádlott mindig, mint a társaság ügyvezetője járt el a cég képviselőjeként és nem magánszemélyként.

A kifejtett álláspontja szerint a vádhatóság nem igazolta kétséget kizáróan e bűncselekmények elkövetését, ezért a vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentését, és ekként a megállapított bűnügyi költség megfizetésére kötelezésének mellőzését kérte.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.1202/2015/1. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Kifejtette, hogy az eljáró első- és másodfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta, a tényállást ezek alapján túlnyomó részt helytállóan állapította meg, azonban a másodfokú bíróság az I/2. és I/4. tényállási pontoknál azt helyesen ítélte megalapozatlannak, és ily módon a hibás ténybeli következtetéseket az eljárási törvény rendelkezései szerint korrigálta. Az általa módosított tényállás alapján okszerűen vont következtetést az I/2. és I/4. tényállási pontnál a vádlott bűnösségére és törvényes annak minősítése is. A másodfokú ítélet kitért arra is, hogy az elsőfokú bíróságnak a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése körében rögzített tényállása a beszerzett bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul, és helytálló az abból levont jogi következtetés.

A másodfokú bíróság okfejtését minden szempontból megalapozottnak és törvényesnek tartva, a bűnösség körének bővülése ellenére is megfelelőnek ítélte a büntetést, elsősorban az igen hosszú időmúlásra, a vádlott életkorára figyelemmel.

Mindezek alapján a harmadfokú eljárásban nyilvános ülés kitűzését tartotta indokoltnak, amelyen indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A harmadfokú nyilvános a védő a fellebbezésében foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta. Védence bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte valamennyi vádpont tekintetében.

Az ügyészi perbeszédre adott viszonzásában hangsúlyozta, hogy álláspontjuk szerint a Kft1. telephelyén tárolt anyagok alapanyagok voltak, ezért a törvényi meghatározás miatt hulladéknak nem minősülhettek.

Az I.r. vádlott felszólalásában annak adott hangot, hogy törvényellenes magatartást soha nem fejtett ki, a telephelyen tárolt festékek hulladéknak nem minősülnek, és azok ártalmas anyagokat sem tartalmaztak.

Az ügyész a perbeszédében elsőként a vádlott felszólalására válaszolva leszögezte, hogy az I.r. vádlottat a környezetkárosítás bűncselekménye miatt emelt vád alól jogerősen felmentette a bíróság.

Egyebekben az átiratában foglaltakat fenntartotta.

A hulladékgazdálkodás rendje megsértése tekintetében kiemelte, hogy az ügyben azt kellett vizsgálni, miszerint a Kft1. telephelyén tárolt anyagok hulladéknak minősülnek-e, és hogy a hulladékgazdálkodás szabályait megtartották-e. Mindezt megválaszolta az elsőfokú bíróság a szakvélemények értékelésével. Az, hogy miért tekintendő szabálytalannak a tárolás, már jogkérdés, nem függ sem a vádlott által említett módszerektől, sem pedig különleges szakértelemtől.

A másodfokú bíróság mindkét, a vádlott terhére rótt bűncselekmény esetében részletesen megokolta, hogy miért nem eredményezhet büntetlenséget a sikkasztás és az adócsalás, amely okfejtésével a főügyészség egyetértett. Emellett a büntetést is kellően méltányosnak tartotta, annak enyhítésére okot nem talált.

Minderre figyelemmel az írásbeli átirattal egyezően a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán elmondta még, hogy a lókarámot nem ő építtette, csupán megvette, vett egy lovat valakinek. Az adózással összefüggésben pedig előadta, hogy a cége nyereségből a részesedését leadózta, áfa-fizetési kötelezettsége nem volt. Hivatkozott éltes korára és arra, hogy becsületesen éli az életét.

A fellebbezés eltérő okból, a cselekmények minősítését, és a joghátrányt érintően alapos.

Az ítéletábra mint harmadfokú bíróság a védelmi fellebbezések folytán a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel támadott részében felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási törvény rendelkezéseinek maradéktalan megtartásával folytatta le az eljárást.

A 2013. szeptember 6-án tartott tárgyaláson törvényesen került sor a tárgyalás megismétlésére a bíróság személyében bekövetkező változás folytán. Ezt követően az eljáró bírói tanács - az elsőfokú eljárás során először - konzekvensen, célirányosan folytatta le a bizonyítási eljárást. Ennek jelentőségét az ítéletábra már e helyen is fontosnak tartja hangsúlyozni, ugyanis az elsőfokú eljárás már így is számottevő elhúzódnaknak csak ilyen pervezetés mellett lehetett volna korábban is gátat szabni, ehhez képest az elsőfokú bíróság legutóbbi eljáró tanácsa törekedett az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. Cikkében foglalt követelmény érvényre juttatására.

A gazdasági társaság könyvelési iratanyagának, az áfa bevallás alá eső számláknak és az adóbevallásoknak a vizsgálatára az ügyben két szakértő került kirendelésre. Helyesen ismerte fel a bíróság e szakértői vélemények között felmerülő ellentmondásokat, amelyekre figyelemmel az akkor még hatályos Be. 111. § (5) és (6) bekezdésének megtartásával rendelt ki más („harmadik”) szakértőt.

Bár 2014. január 1-jétől a Be. fent hivatkozott 111. § (6) bekezdésében írt rendelkezés időközben hatályát veszítette, az igazságügyi könyvszakértő véleménye ennek ellenére érvényesen szerzett bizonyítéknak minősül, és azt az elsőfokú bíróság törvényesen vonta értékelési körébe.

Az ítélet VI. pontjában a Be. 258. § (3) bekezdés f) pontjának maradéktalan megtartásával adott számot a bíróság az elutasított vagy a mellőzött bizonyítási indítványokról, az itt írt megállapításával a harmadfokú bíróság is egyetértett.

A másodfokú bíróság is perrendszerűen folytatta le az eljárást.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás - noha azt alapvetően helyesen egészítette ki a másodfokú bíróság - továbbra is hiányos és kisebb részében pontatlan. Ezért a Be. 351. § (2) bekezdés b) és c) pontjai szerinti megalapozatlansági hibákat az ítéletábra a Be. 388. § (1) és (2) bekezdése értelmében az iratok tartalma alapján az alábbiakkal kiküszöbölve egészíti ki, illetve pontosítja:

- A másodfokú bíróság által mellőzött Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.XIII.80.565/2008. számú ítéletének adatait az elsőfokú bíróság ítéletének 10. oldalán 1.) pontban feltüntetetteknek megfelelően rögzíti.

- A Budakörnyéki Járásbíróság ítéletének 10. oldalán 2.) pontban feltüntetett bűncselekmény elkövetési ideje: 2006. június 6. - 2006. decembere.
- A történeti tényállás I/2. pontját az elsőfokú bíróság ítéletének 11. oldalán kiegészíti azzal is, hogy az 1997. évben fizetendő általános forgalmi adóból összesen 12.700.000 forintot nem tartalmazott az áfa analitika és adóbevallás. A fizetendő áfa összege helyesen 30.865.000 forintra módosult (elsőfokú ítélet 21. oldal adatai).
- A másodfokú ítélet 4. oldal első bekezdésének mondatát átemeli, mely szerint „1997. december hónapra az önrevízió 2002. szeptember 11-én készült el, de már 1999. október 21-én az APEH feljelentést tett az I. r. vádlott ellen adócsalás miatt.”
- Az I/4. tényállási pontot az elsőfokú bíróság ítéletének 11. oldalán pontosítja azzal, hogy a 723887 számú számla nettó összege helyesen 135.000 forint.
- A másodfokú ítélet 5. oldal 2. bekezdéséből átemeli az alábbiakat:
A Kft2. telephelyén az ott üzemelő süteménygyár udvarán kialakított lókarám munkálatai során felmerült költségek továbbszámlázására nem került sor. A lókarám munkálatai a vállalkozás érdekében kifejtett tevékenységből származó költségként nem értékelhetők. A vádlott ezzel a magatartásával a Kft2. pénzével sajátjaként rendelkezett.

Az így kiegészített és pontosított tényállás már mentes a megalapozatlansági hibáktól, így az a harmadfokú eljárás során is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét teljesítette, és annak a másodfokú bíróság is eleget tett.

A másodfokú bíróság indokát adta annak, milyen indokok alapján volt szükséges az elsőfokú bíróság tényállásának kiegészítése és pontosítása. E ténymegállapító tevékenysége megfelelt az eljárási törvény rendelkezéseinek, és azzal a harmadfokú bíróság is alapvetően egyetértett, de ki kell emelnie a következőket:

A törvényszék a tényállás személyi részéből a Btk. 97. § (2) bekezdésére hivatkozással rendelte mellőzni a vádlott legkorábbi elítélési adatait. Az ítélet 3. oldal 4. bekezdésében írt okfejtéssel azonban az ítélet tábla nem értett egyet.

A büntetett előélethez fűződő hátrányos következményekre vonatkozó rendelkezések olyan anyagi jogi szabályok, amelyek az elítélt nyilvántartásban szereplő bűnügyi adatai vonatkozásában a büntető ügyekben eljáró bíróságokon kívüli hatóságok, jogi vagy természetes személyek stb. részére állapítanak meg korlátozásokat. Következésképpen ettől élesen elkülönülnek az előző büntetések miatti Btk. szerinti - elsősorban bünteteskiszabási jelentőségű - jogi konzekvenciák, amelyek a Btk. 97.§-ának szabályától teljes mértékben függetlenek.

Ezzel együtt is szükséges megjegyezni, hogy a vádlott elítélési adatai a jelen ügyben semmilyen további relevanciával nem jártak (merthogy a kérdéses eljárások a jelen büntetőeljárás után indultak).

Az I/4. tényállási ponttal összefüggésben meg kell továbbá jegyezni, hogy a másodfokú bíróság - helyesen - indokolásában azt állapította meg, hogy a lókarám építése, az azzal összefüggő munkálatok a Kft1. érdek- és tevékenységi körében kifejtett jogszerű gazdasági magatartásként nem értékelhetők.

E megállapítással - noha nem lett volna szükségszerű - azért kellett kiegészíteni a tényállást, mert a másodfokú bíróság nem vitte végig a fenti következtetését és nem észlelte annak esetleges további hatásait a vád tárgyává tett, költségvetést károsító (és az ezzel egyidejűleg elkövetett közbizalom elleni) bűncselekmény kapcsán.

Így a másodfokú bíróság által megváltoztatott tényállás-rész ellentétbe került az azt követő bekezdéssel, amely szerint a vádlott a kérdéses költségeket, kiadásokat a Kft1. adóbevallásában jogszerűen szerepeltette, mert azok a cég gazdasági tevékenységi körébe estek.

Minthogy a Budakörnyéki Járásbíróság - e tényállási pont alapján történt további - felmentő rendelkezései a harmadfokú eljárásban a Be.388. §, a 385. § alapján alkalmazandó 354. § (2) bekezdése értelmében ügyészi, azaz a vádlott terhére bejelentett perorvoslat hiányában már nem voltak vizsgálhatók, az ekként előállott ellentmondást oldotta fel az ítéletábra azzal, hogy a sikkasztásra vonatkozó másodfokú megállapításokat a tényállásba helyezte át.

A másodfokú bíróság indokát adta annak is, hogy miért tartotta megalapozottnak az elsőfokú bíróság ítéletét a védelmi fellebbezéssel érintett II/2. tényállási pont tekintetében. (másodfokú ítélet 3. oldal utolsó bekezdés) Ezzel az ítéletábra is egyetértett. A járásbíróság részletesen vizsgálta e körben az I.r. vádlott védekezését (elsőfokú ítélet 16. oldal 3. és 29. oldal utolsó bekezdése), köztük azt is, amely arra irányult, hogy a telepen 2001-ben talált anyagok melléktermékek, amelyek újrahasznosíthatók. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben értékelte az egyéb bizonyítékokat: a helyszíni fényképfelvételeket, a helyszíni bejárás során készült jegyzőkönyveket, a tanú1 és a tanú2 tanúk vallomásait. Az ezek alapján megállapítható tényeket vetette egybe a járásbíróság az elkövetéskor irányadó jogszabályokkal - az 1995. évi LIII. törvény 30. §-ával és a 102/1996. (VII. 12.) Kormányrendelet 9. §-ával -, és mindebből - amint azt a törvényszék helytállóan megállapította - már a járásbíróság is okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére a hulladékgyűjtés rendjét sértő bűncselekmény tekintetében.

Az vádlott védőjének a fellebbezése e megalapozott ítéleti tényállást, a bizonyítékok törvényes mérlegelését támadja, védenca, azaz a vádlott védekezésének elfogadhatósága érdekében, amely a harmadfokú eljárásban sem vezethetett eredményre.

Ezen túlmenően a másodfokú bíróság az I/2. tényállás tekintetében a vádlottnak felrótt további 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) és b) pontja, továbbá a (3) bekezdés a) pontja szerint minősített költségvetési csalás büntetettét is. Az ítéletábra álláspontja szerint a bűnösségre vont következtetés jogszerű volt, és annak a másodfokú bíróság helyes, a bírói gyakorlatot is követő jogi indokát adta. Az adócsalással okozott adóbevétel csökkenést ugyanis az önellenőrzés semmilyen módon nem befolyásolja, ily módon a vádlottat nem mentesíti a büntetőjogi felelősség alól, az legfeljebb a büntetés kiszabása körében értékelendő tényező. (BH 2007.399.)

Az adócsalás minősítése azonban több tekintetben is pontatlan. Részint hiányzik a büntető törvényi tényállás mögött meghúzódó további jogszabályok megjelölése, ekként az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 16. § (1), (3) bekezdésére és a 28.§-ra utalás. E törvényhelyek szerint állapítható meg az, hogy a vádlott adófizetési kötelezettsége a teljesítés időpontjában keletkezett, amely egyszerűsített számla kibocsátása esetén a kibocsátás napja. Következésképpen az 1998. májusban esedékessé váló 97/12833 sorszámú számla vonatkozásában is 1997. decemberében keletkezett az áfa fizetési kötelezettség, és ily módon a számla teljes összege az 1997. december havi áfa-bevallás adóalapot növelő bevételeéhez számítandó.

A 28. § (1) bekezdése szerint az elkövetés idején az áfa mértéke az adóalap 25%-a volt.

Kérdésként merült fel az, hogy a vádlott cselekménye pontosan melyik törvényhelybe ütközik, de ennek megválaszolására csak az alkalmazandó jogszabályra vonatkozó álláspont kialakítását követően kerülhetett sor.

E körben mindenekelőtt kiemeli a harmadfokú bíróság, hogy az időbeli hatály vizsgálata során a cselekmény enyhébb elbírálása komplex értékelést követel meg, mivel nem elegendő pusztán az adott - kétféle - bűncselekményi tényállás összehasonlítása; a büntethetőségi akadályokat, a kiszabható szankció lehetséges mértékét és a büntetéskiszabási körülményeket is össze kell vetni. Kétségtelen, hogy a 4/2013. BK vélemény rendelkezéseire figyelemmel a jelenleg hatályos Btk. a feltételes szabadság tekintetében kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz a visszaesőnek nem minősülő, feltételes szabadság kedvezményéből egyéb okból ki nem zárt terhelt esetén.

Viszont a mérlegelést igénylő jogalkalmazói feladat a jelen esetben annak eldöntésében áll, hogy összességében véve melyik törvény engedi az enyhébb elbírálást az adott konkrét esetben.

Ennek során azt az elvet is érvényre kell juttatni, amely szerint a bűnhalmazatban álló cselekmények esetén az irányadó két jogszabály sajátos kombinációja érvényesülhet akkor, ha egyes cselekmények az elbíráláskor már nem minősülnek bűncselekménynek. Ez esetben az elbíráláskor hatályos törvény az irányadó a bűncselekménynek nem minősülő cselekményekre, míg a bűnhalmazatban álló egyéb bűncselekményeket - ha ennek feltételei fennállnak - az elkövetéskori törvény szerint kell elbírálni.

Mindezek előre bocsátását követően rámutat a harmadfokú bíróság arra, hogy a járásbírósnak is e lépéseket megtartva kellett volna eljárnia, és ennek megfelelően megítélnie azt, hogy azon bűncselekményeket leszámítva, amelyek vonatkozásában a jelenleg hatályos törvény szerint már nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, illetve amelyek tekintetében egyéb okból hozott felmentő rendelkezést, a fennmaradó bűncselekmény, jelesül a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette esetén melyik büntető anyagi jogi szabály eredményez kedvezőbb elbírálást a vádlottra nézve.

E körben - az azonos büntetési fenyegetettség miatt - az elsőfokú bíróság által alkalmazott szankció lehetett csak iránymutató.

Az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény 51. § (2) bekezdése szerint a pénzbüntetés legkevesebb harminc, legfeljebb ötszáznegyven napi tételben volt kiszabható, egy napi tétel összege száz forinttól húszezer forintig terjedt.

Ehhez képest jelenleg a napi tételek száma változatlan, az egy napi tétel összegét viszont a törvény a Btk. 50. § (3) bekezdésben ezer forinttól ötszázezer forintig terjedő összegben határozza meg. Ebből egyértelműen megállapítható, hogy a jelenleg hatályos törvényi rendelkezés a pénzbüntetés esetén szigorúbb szabályozást tartalmaz, és emiatt az elsőfokú bíróság törvénysértően alkalmazta a 2012. évi C. törvény rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság ítéletének 6. oldal első bekezdésében is foglalkozott az alkalmazandó büntető törvény kérdésével, és akként foglalt állást, hogy a jelenleg hatályos 2012. évi C. törvény rendelkezései biztosítják a kedvezőbb elbírálás lehetőségét az értékhatár változásokra is figyelemmel.

Ez a megállapítás némi pontosítást igényel.

A másodfokú bíróság tényjavító munkájának eredményeképpen az I/2. tényállási pontból már teljesen egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott az 1997. év decemberi áfa bevallási kötelezettségének 7.700.000 forint erejéig nem tett eleget. Ez az elkövetéskor hatályban volt 1978.

évi IV. törvény 138/A. § c) pontja szerint jelentős értéknek minősül, és annak tekintendő jelenleg is (a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontjában írt értékhatárra figyelemmel).

Az értékhatár kétségtelenül módosult, hiszen az elkövetéskori a jelentős érték alsó határát még kétmillió forintban határozta meg, míg jelenleg az alsó határ már ötmillió forint. Ellenben az értékhatár változása a 7.700.000 forintos elkövetési értékre figyelemmel nem hatott ki az alkalmazandó jogra, a jelentős értékre elkövetett, költségvetést károsító bűncselekmény az elkövetés idejében és jelenleg is egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett bűntett.

Ugyanakkor a sikkasztás esetén a bűncselekményi értékhatárok változása a minősítést érdemben befolyásolta. Az e tényállási pontban írtak szerint az I. r. vádlott, mint a Kft1. ügyvezetője 305.250 forinttal rendelkezett sajátjaként. Ez az érték az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 138/A. § a) és b) pontjainak egybevetésével - a kétszázezer forintot meghaladó összegére figyelemmel - nagyobb értéknek minősült, így az I/4. tényállási pontban írt cselekmény a korábbi Btk. szerint a 317. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő, három évi szabadságvesztéssel fenyegetett sikkasztás büntetéként volt értékelhető.

Ezzel szemben jelenleg a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontja értelmében - miután az elkövetési érték meghaladja az ötvenezer, de nem haladja meg az ötszázezer forintot - már csupán kisebb értéknek minősül, azaz a cselekmény a 2012. évi C. törvény 372. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja szerinti, kétévi szabadságvesztéssel fenyegetett sikkasztás vétségének megállapíthatóságára nyújt alapot.

E kiegészítésekkel tehát a másodfokú bíróság végső soron helyes következtetéssel állapította meg azt, hogy a Btk. 2. §-a alapján a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv biztosítja a vádlott esetében a kedvezőbb elbírálás lehetőségét.

Mindezeket összegezve, az elsőfokú bíróság a hulladékgazdálkodás rendje megsértése, a másodfokú bíróság pedig további költségvetési csalás büntette és sikkasztás vétsége tekintetében okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére.

Amint arra a harmadfokú bíróság a tényállás kiegészítése és pontosítása körében utalt, az I/4. tényállási pontban jelzett további, költségvetést károsító, illetve közbizalom elleni bűncselekmény tekintetében a vádlott esteleges büntetőjogi felelőssége a harmadfokú eljárás során már törvényesen nem vizsgálható.

Ezt leszámítva az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a vádlott terhére a Budakörnyéki Járásbíróság által rótt hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette jogszabályi megjelölésénél elmaradt a pontos elkövetési magatartás feltüntetése. Ezt a harmadfokú bíróság pótolta és ekként jelölte meg azt, hogy a vádlott tényállásban írt magatartása a Btk. 248. § (1) bekezdés b) pontjába ütközik és erre figyelemmel minősül ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint.

Pontatlan a költségvetési csalás büntettének jogszabályi megjelölése is. Az irányadó tényállás alapján az írható a vádlott terhére, hogy az áfa bevallási és áfa megfizetési kötelezettségének az 1997. decemberi bevallásában 7.700.000 forint erejéig nem tett eleget, az áfa bevallásában nem szerepeltette, azaz az adóhatóság elől elhallgatta. Ez pedig csak a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülhet, a b) pont szerinti minősítés a jelen esetben szóba sem kerülhet, hiszen jogtalan visszaigénylés a tényállásban nem szerepel, és ilyet a vádhatóság sem tett a vádirat részévé.

A joghátrány alkalmazása szempontjából releváns tényezőket az első- és másodfokú bíróság feltárta.

A harmadfokú bíróság azonban nem értett egyet az eljáró bíróságok büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésével, mégpedig a következő okok miatt:

Nyomatékos enyhítő körülmény az, hogy a vagyon elleni bűncselekmény elkövetési értéke az alsó értékhatárhoz közelebbi, a vádlott büntetlen előélete és idős kora.

Az I.r. vádlottal szemben életének 60. évében indult el jelen büntetőeljárás, ma már 77 éves, a terhére rótt legsúlyosabb bűncselekményt is közel 20 éve valósította meg, mely esetben viszont a költségvetésnek okozott kárt teljes egészében megtérítette - s ez szintén az oldalán jelentkező igen komoly enyhítő körülmény.

Az eljárás példátlan elhúzódását a vádlottnak felróni nem lehet, bár meg kell jegyezni, hogy ilyen mérvű időmúlás esetén még a vádlotti közrehatásnak sem volna számottevő súlya a joghátrány alkalmazása szempontjából.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága már több esetben kifejtette, hogy az eljárás ésszerű időn belüli befejezésének sérelmét a tagállami büntető bíróságoknak a megfelelően megválasztott, nemében és tartamában is az időmúláshoz igazodó joghátránnyal kell kifejezésre juttatni.

Aligha lehet kérdéses, hogy a jelen esetben az eltelt időre, és a vádlott idős életkorára figyelemmel a cselekmények társadalomra veszélyessége oly mértékben csökkent, hogy ma már a legenyhébb büntetés legkisebb tartama is merőben szükségtelen, az sem az általános-, sem az egyéni preventív célokat nem szolgálhatja.

Ezért a harmadfokú bíróság a Btk. 64.§-ának alkalmazásával az I.r. vádlottat megrovásban részesítette.

A másodfokú bíróság ítéletének további rendelkezései tekintetében rámutat a harmadfokú bíróság, hogy a fellebbezéssel már nem támadott, ily módon jogerőre emelkedett részében az elsőfokú bíróság ítéletének egyes rendelkezései a másodfokú eljárásban semmilyen módon nem korrigálhatók. Így, bár kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság rendelkező része nem tartalmazza, hogy a vádlottat számviteli fejelem megsértésének vétsége miatt emelt vád alól felmentette (szemben az indokolással, ahol ez kifejezetten szerepel), ez utóbb - a jogerőre emelkedések folytán - nem korrigálható még akként sem, ahogyan azt a másodfokú bíróság megtette.

A törvényszék határozatának egyéb rendelkezései törvényesek.

Mindezek alapján az ítélet tábla a Be. 398. § (1) bekezdése alapján a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.48/2015/15. számú ítéletét a rendelkező rész szerint megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 397.§-a alapján helyben hagyta.

Budapest, 2016. év június hó 1. napján

. Magócsi István s.k.

a tanács elnöke

. Borbás Virág Bernadett s.k.

előadó bíró

Máziné dr. Szepesi Erzsébet s.k.

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.48/2015/15. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.341/2015/10. számú ítéletében írt változtatással 2016. év június hó 1. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2016. év június hó 1. napján

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő